

juro gemerský

Cesta zo samého dna

až

na samý
vrchol

zbierka poviedok

Cesta zo samého dna až na samý vrchol

(zbierka poviedok)

Juro Gemerský

Obsah:

1. Duše	1
2. Dvanásti	6
3. Záchranovia u smrteľnom nebezpečenstve	11
4. Tajomný	16
5. Vlák	21
6. Sloboda	26
7. Deň	31
8. Mudrc	36
9. Zločinec	41
10. Zlodej	46
11. Cesta zo samého dna až na samý vrchol	51
12. Rozhovor	56
13. Kľúč	61
14. Klam	66

Duše

Keby niekto šiel po onej starej ceste, iste by sa bol po niekoľkých hodinách nazdal, že sa nenachádza v dobe, z ktorej vyšiel, ale že sa dostal do minulosti.

Všade naokolo sa čneli vysoké a ostré skaliská, niekoľko malých zelených lúk bičoval studený vietor.

V dialke sa dokonca zjavili obrysy starobylého hradu.

Nebola to však cesta do minulosti, ako by sa bol takmer každý z náhodných cestujúcich domnieval, bola to tá najčírejšia prítomnosť.

Tí, čo šli cestou po prvýkrát, nevedeli o nástrahách, ktoré ich na nej čakali, ba ani netušili, čo sa im môže prihodiť.

Len niekoľko miestnych sprievodcov dokonale poznalo okolie a snád len traja z nich by bývali ochotní sprevádzať cudzinca na jeho strastiplnej ceste do neznáma.

A z tých troch len jediný bol dostatočne mladý a dostatočne silný pre takýto, priam nadľudský, výkon.

Keby sa chcel niekto vydať cestou popri pobreží a prejsť pomedzi skaly a popod hrad, zaiste by v tomto nehostinnom kraji najskôr zavítal do niektorého z obydlí miestnych starousadlíkov.

Tam by sa, samozrejme, bol dozvedel, aká je cesta nebezpečná a aké rozumné je zaplatiť si skúseného sprievodcu.

Taktiež by sa dozvedel, že je lepšie ísť desať ráz dlhšou okľukou a dostať sa do cieľa o dva týždne neskôr, ako skúšať pochybné šťastie.

Lenže ne jeden cestujúci, súc tiež obchodníkom, si vyrátal, koľko by ho okľuka stála peňazí.

A, prirodzene, zrátal si tiež, koľko bude stáť najkratšia cesta so sprievodcom na krku.

Ne jeden cestujúci pokrútil nad dobre mienenými radami hlavou a pobral sa ďalej.

Väčšina z týchto nešťastníkov sa už videla v cieľi s mešcom ušetrených peňazí.

No ani jediný z nich sa nedostal na druhú stranu živý.

Keby niekto šiel po onej starej ceste, iste by sa bol po niekoľkých hodinách nazdal, že sa nachádza v minulosti.

Všade naokolo by sa čneli vysoké a ostré skaliská, cestu by osvetľovalo len niekoľko matných lúčov svetla. A cestovateľa by zo všetkých strán bičoval nelútostný, studený vietor.

Napokon by sa v dialke zjavili obrysy starobylého hradu.

Stalo by sa to práve vtedy, keď by kráčajúci strácal poslednú nádej.

Už by sa bol hádam nazdal, že je s ním koniec a začal by očakávať biednu smrť medzi holými skalami a tu by sa odrazu zjavil náznak nádeje. Cestovateľ by už nedúfal, že ešte niekedy uvidí vychádzať slnko a že ešte niekedy bude počuť spev škovránka.

A práve vtedy by sa zjavili obrysy starobylého hradu.

Nerozumný obchodník, či chudobný pútnik by zazrel svoju záchranu.

V návale radosti by, plný nových síl, vykročil vpred a kráčal by tak dotiaľ, dokým by nedošiel až k bránam.

Keby niekto zastal pred bránami a pozrel do výšav, iste by ho zachvátil pocit radosti, miešajúci sa s pocitom najhlbšej pokory.

Každý by stál v nemom úžase, a to prinajmenšom desať minút.

No onedlho by nebolo toho, kto by nesiahol po reťazi, splývajúcej s múrom.

Keby ju azda niekto potiahol, ozval by sa hlas zvonca.

Po chvíli by sa brána otvorila.

Čakajúci by iste vošiel.

Nikto by predsa nepremárnil šancu na záchranu, najmä v podobnom rozporení, v akom sa teraz určite nachádzal.

Všetci by už stokrát olutovali svoju nerozvážnosť.

Ba priam tisíckrát by si vyčítali vlastnú hlúposť.

A takto, lutujúc svoje nerozvážne činy, ocitol by sa každý cestovateľ v rozľahlej kamennej miestnosti.

Neznámy hlas by mu ponúkol miesto.

Cudzinec by podišiel k niekoľkým starým kreslám, stojacim pri kozube a sadol by si.

Potom by nastalo ticho.

Ak by si snáď niekto myslel, že sa tým všetko končí, mýlil by sa.

Nekončilo sa tým nič.

Práve naopak, všetko sa len začínalo.

Neprešlo by hádam ani päť minút a hlas by sa ozval znova.

Vyzval by prichádzieho, aby vstal.

Ten by, samozrejme, poslušol.

Hlas by prikazoval ďalej.

Hosť by počúval a konal podľa počutého.

Prešiel by do vedľajšej miestnosti.

V jej prostriedku by zastal.

Vtedy by nastala chvíľa ticha.

To bol čas na to, aby si cestovateľ lepšie prezrel miestnosť.

Niet jediného, ktorý by tak neurobil.

Všetci do jedného by sa obzerali okolo seba.

A každý jeden by užasol nad tým množstvom majstrovských diel.

Štvorica stien bola bez výnimky poobkladaná najfantastickejšími obrazmi, aké mohlo ľudské oko uvidieť.
Boli to tie najohromujúcejšie diela, aké mohla ľudská ruka vytvoriť.
No užasnutý by si nestačil prezrieť ani polovicu a hlas by ho vyzval k ďalším krokom.
Prirodzene, on by poslúchol.
Prešiel by do ďalšej miestnosti.
Netušiac, čo ho čaká, vstúpil by do akejsi priestrannej haly.
Pred ním by stálo schodisko.
Vlastne sa skôr týčilo do výšav.
Hradom sa by rozľahol hlas.
Nemý prekvapením začal by vystupova hore.
Kráčal schodami, nehľadiac inam, iba pred seba.
Nasledoval svetlo, ktoré sa zjavilo v dialke.
A vtedy by si už nik nespomenul na prežité útrapy.
Nikom by nezišli na um predošlé chyby.
Ani ten najrozumnejší by nepremýšľal nad tisíckrát oľutovanými chybami a tisíckrát prekliatou nerozvážnosťou.
Každý by v neprekonateľnej radosť vystupoval stále vyššie a vyššie.
Nehľadel by už na nič.
Jeho dušu by oblažoval pocit blaženosti.
Keby sa niekto nazdával, že takto rozradostený je pánom svojich myšlienok a činov, dopustil by sa veľkého omylu.
Nikto, kto by prišiel až ku schodisku, nebol by ďalej pánom seba samého.
Jeho osoby by sa zmocnila akási neprekonateľná sila.
Tá by ho viedla až na vrchol, lež nie na vrchol slávy, ale na vrchol zabudnutia.
Veru, v kraji, ktorý prešiel, by si už na neho málokto spomenul.
Ba ani v rodnom meste by onedlho už nik nespomínal na strateného obchodníka a cestovateľa.
Vystupujúci však šiel ďalej.
Brániť sa nemohol.
Každý odpor by bol býval nanajvýš márný.
Márný by bol už len pre svoju neuskutočniteľnosť.
Dokonca ani myšlienka na odpor nemala o nič väčšiu šancu na úspech.
Po mnohých minútach by bezducho došiel na koniec.
Tam by zastal a čakal.
Neprešlo by veľa času a ozval by sa hlas.
Vyzval by stojaceho k ďalším činom.
A stojaci by bez váhania poslúchol.
Vedený a ovládaný neznámou silou by vkročil do žiariacej chodby.
Kráčal by priamo ku dverám, nachodiacim sa na jej konci.
Jeho zrak by pritom sledoval neuveriteľné výjavy, črtajúce sa na okolitých stenách.
Každý znázorňoval niečo iné.
Každý bol osobitným veľdielom, no predsa mal s ostatnými čosi spoločné.
Každý z obrazov súvisel s iným a ten zasa súvisel s ďalším.
Všetky boli navzájom previazané a to tak, aby tvorili nerozlučný celok, znázorňujúci jediný výjav.

Spoločne znázorňovali a opisovali cestu neznámeho k blaženosti posledných dverí.
Ich obsah sa teda v najväčšej možnej miere dotýkal samotného kráčajúceho.
No koniec chýbal.
Posledné z diel bolo poškodené.
Pred ním ktosi otvoril ony tajomné dvere.
Potom sa ale stalo čosi nepredvídateľného.
Obraz bol z obrazu vyškrabany.
Namiesto skvejúceho sa posledného a najdôležitejšieho diela visela na stene iba zničená doska.
Keby sa hádam niekto domnieval, že sa aj so zničeného obrazu dačo dozvie, nemal by pravdu.
Zo zatajeného deja by nenašiel východisko.
Okrem toho by na čosi také nemal času.
Sila by ho tlačila stále vpred.
Vzoprieť sa bolo nesmierne ťažké, zato podľahnúť bolo ľahké a príjemné.
Niet sa čomu čudovať.
Podľahol každý, bez ohľadu na to, akú vôľu mal.
Pretože posledné z diel bolo poškodené, nebolo možné zistiť, o čo vlastne ide.
Dokonca nebolo možné sa ani domnievať, hádať.
Premýšľať nad čímisi takým bez slobodnej vôle nebolo možné.
A koniec mohol by akýkoľvek.
Cestovateľ by mohol prísť kamkoľvek.
Mohol by sa razom ocitnúť hocikde a nemohol by tomu zabrániť.
Ba ani by na čosi také nebol mohol pomyslieť.
Šiel by len vpred a o iné by sa nestaral.
Sila tlačila všetkých bez rozdielu.
Nedalo sa robiť nič iné, len ísť.
Hrad bol plný neobjasnených a neobjasniteľných tajomstiev a záhad.
Jednou z nich, možno tou najväčšou, boli ony dvere.
Nikto netušil, čo sa za nimi môže skrývať.
Vedeli to len tí, ktorí cez ne prešli, avšak ani jeden z nich sa nevrátil.
Ani jediný neprešiel späť, aby o záhadách mohol rozprávať.
Preto sa o nich nerozprávalo.
Nakoniec, nebolo by o čom rozprávať.
Rozličné dohady a domnienky by boli určite nesprávne.
Okrem toho vedelo o hrade len niekoľko ľudí.
Vedeli o ňom iba piati sprievodcovia.
Tí často prechádzali okolo, no ani raz sa nezastavili.
Ani raz nezastali pri bránach a ani raz nesiali po reťazi.
Opatrnosť bola ich veľkým šťastím.
Lenže to nemohli tušiť.
Keby si niekto myslel, že aspoň jeden z nich bude niečo vedieť, mýlil by sa.
Nevedeli nič.
Cestu však poznali dokonale a bolo by nanajvýš nerozumné púšťať sa po nej bez skúseného sprievodcu.
Napriek tomu to mnohí urobili.

A každý, kto sa na to podujal, zmizol za bránami hradu.
Tajomstvo ostávalo zachované.
Cudzinec išiel.
Hlas prikazoval.
Nebolo nijakej inej možnosti.
Prešla krátka chvíľa a dvere sa otvorili.
Bol to len okamih, za ktorý sa nedalo spoznať nič.
A blažený vstúpil.
Dvere sa zatvorili.
Všetko to sa udialo v tej najkratšej chvíli.
Za jedínú sekundu zmizol zo sveta ďalší z ľudí.
Ďalší z ľudí spoznal najstráženejšie tajomstvo.
Spoznal ho, no nemôže o ňom hovoriť, tak ako tisíce pred ním.
A preto sa o ňom nikto iný nedozvie skôr, pokým sám nepodstúpi
nebezpečnú cestu medzi skalami.
No a keby sa niekto domnieval, že sa tajomstvo dozvie a pritom sa ani
nevydá na onú cestu, bude sa mýliť.